

Ref.nr.:

Saksnr:

Dato:

## **Verneplan for sjøfugl i Sør-Trøndelag**

### **FORSLAG**

Miljøverndepartementet legger med dette fram forslag til Verneplan for sjøfugl i Sør-Trøndelag.

Verneplanen omfatter 7 områder, som foreslås vernet som naturreservat. Områdene har et samlet areal på 23 400 dekar, hvorav 3 600 dekar er landareal og 19 800 dekar er sjøareal.

De foreslåtte verneområdene er:

- |                              |               |
|------------------------------|---------------|
| 1. Soløya naturreservat      | Hemne kommune |
| 2. Vassholmen naturreservat  | Frøya kommune |
| 3. Bjugnholmen naturreservat | Bjugn kommune |
| 4. Melstein naturreservat    | Bjugn kommune |
| 5. Måøyan naturreservat      | Roan kommune  |
| 6. Buholman naturreservat    | Osen kommune  |
| 7. Svesøya naturreservat     | Osen kommune  |

### **VERNEVERDIER**

Formålet med denne verneplanen er å sikre noen av de viktigste områdene for sjøfugl i Sør-Trøndelag som ikke allerede ligger innenfor eksisterende verneområder. De aktuelle områdene er viktige leveområder for sjøfugl. De har funksjon som hekke-, myte- eller overvintringslokaliteter. Områdene kan til tider på året ha til dels betydelige konsentrasjoner av sjøfugler. Sjøfuglene er et viktig karaktertrekk og en viktig del av det biologiske mangfoldet langs kysten. Flere av artene som hekker innenfor de foreslåtte verneområdene står oppført på den norske rødlista. Som bindeledd mellom marine og terrestriske systemer forflytter sjøfuglene store mengder energi og plantenæring. I en ressurssammenheng er de en viktig komponent i det marine økosystemet.

Noen av de viktigste områdene for sjøfugl på kysten av Sør-Trøndelag er allerede vernet. Dette gjelder verneområdene Froan og Været i Frøya og Bjugn kommuner, fyrstasjoner med fuglelivsfredning og flere kystnære våtmarksområder som ble vernet gjennom verneplan for våtmark i 1983. Denne verneplanen blir derfor en viktig utvidelse av det allerede gjennomførte vernet i fylket.

Sjøfuglene har gjennom friluftsliv, turisme og jakt også verdi både som opplevelses- og høstingsressurs. For forskningen har sjøfuglene betydelig verdi som indikator på allmenntilstanden i det marine miljø. Minkfrie områder, som Melstein, kan ha en særlig verdi som referanse- og produksjonsområder.

Det er viktig å understreke at flere av områdene har sin viktigste verdi som helhetlig økosystem der zoologiske, botaniske og geologiske elementer både på land og i sjø bidrar til områdenes egenart og verneverdi.

## **ANDRE INTERESSER**

Andre interesser i de aktuelle verneområdene er knyttet til friluftsliv, ferie- og fritidsbruk, jakt, turisme, opplag av båter, eggssanking, høsting av tang og tare, oppdrettsvirksomhet, høsting av skjell, fiske, skipsfart, Kystverkets virksomhet, masseuttak (husbehov), jordbruk (beite) og eventuell framtidig utbygging.

Verneplanen er utredet i henhold til forvaltningslovens og naturvernlovens bestemmelser. Gjennom høringen er ulike interesser bredt belyst og vurdert. Det er ikke avdekket konsekvenser som krever ytterligere utredninger av samfunnsinteresser så som næringsvirksomhet, i samsvar med Utredningsinstruksen pkt. 2.3.2. Avveining mellom bruk og vern har imidlertid ført til endringer i fredningsbestemmelsene for de foreslåtte verneområdene. Således er verneforslaget tilpasset bl.a. næringsinteressene i området.

## **TRUSLER MOT VERNEVERDIENE**

Nedbygging av biotoper og menneskelig aktivitet som ferdsel, skipsfart, oljevirksomhet, fiske, jakt, turisme og andre forstyrrelser er sammen med miljøgifter, forurensing, klimaendringer og endringer i bosettings- og næringsstruktur mulige trusselfaktorer overfor sjøfuglbestandene.

## **SAKSBEHANDLING**

Gjennom St.meld. nr. 68 (1980-81) ble det fastslått at det skal sikres et representativt utsnitt av variasjonsbredden i norsk natur. Stortinget har videre fastslått at oppretting av verneområder med hjemmel i naturvernloven skal være en bærebjelke i arbeidet med å sikre biologisk mangfold i Norge (St.meld. nr. 58 (1996-97) og St.meld. nr. 24 (2000-2001)). Verneplan for sjøfugl i Sør-Trøndelag er en del av dette og bidrar til vern av norsk natur og biologisk mangfold for framtidige generasjoner.

Ved behandlingen av St.meld. nr. 43 (1998-99) "Vern og bruk i kystsona", jf. Innst. S. nr. 168 (1999-2000), har Stortinget lagt til grunn at det er tilstrekkelig areal langs norskekysten til å sikre både næringsutvikling og vern av land- og sjøareal etter naturvernloven. De prinsipper og retningslinjer som St.meld. nr.43 (1998-99) trekker opp, ligger til grunn for den endelige utformingen av Verneplan for sjøfugl i Sør-Trøndelag.

De første undersøkelser som ligger til grunn for verneforslaget ble foretatt i enkelte lokaliteter allerede i 1974. Oppfølgende undersøkelser har blitt gjennomført med

varierende mellomrom fra 1982. Fylkesmannen ga også ut en statusrapport pr 2002 hvor det er gjennomført tellinger i løpet av 2002 på alle aktuelle lokaliteter. I tillegg har Norsk institutt for naturforskning (NINA) gjennomført årlige undersøkelser i fylkets storskarvkolonier siden 1986.

Verneplanarbeidet startet formelt opp i 1991. Underveis i prosessen er 33 lokaliteter vurdert, hvorav 20 var med i den lokale høringsrunden med høringsfrist 1. desember 1992. Med bakgrunn i uttalelser fra denne høringen og nye undersøkelser foretatt i 1995, ble lokalitetene Buholmråsa og Vassholmen sendt ut på ny begrenset høring til kommune og grunneiere med forslag om utvidet areal i forhold til opprinnelig forslag. Høringsfristen var 15. januar 1996. Direktoratet for naturforvaltning fant at denne begrensede høringen ikke var tilstrekkelig og krevde en ny, fullstendig høring før en eventuell utvidelse av Buholmråsa og Vassholmen kunne bli aktuelt. Av ulike årsaker ble gjennomføring av en slik høringsrunde ikke prioritert fra fylkesmannens side.

Etter lokal høring ble flere lokaliteter vurdert til å ha kun lokal/regional verneverdi. Dette førte til at fylkesmannen anbefalte en verneplan med et mindre omfang enn tidligere foreslått. Etter lokal høring foreslo fylkesmannen å redusere antall lokaliteter fra 20 til 10.

Direktoratet for naturforvaltning sendte både fylkesmannens opprinnelige og reviderte forslag på sentral høring med uttalelsesfrist 29. november 1996. Dette ble gjort for å belyse saken best mulig før direktoratet skulle komme med sin endelige tilrådning. Etter behandlingen av de sentrale høringsuttalelsene og endelig oppsummering, oversendte direktoratet verneplanen til Miljøverndepartementet ved brev av 22. desember 1997. Ved brev av 21. oktober 1999 ble verneplanen sendt tilbake til direktoratet for nødvendig oppjustering før sluttbehandling i Miljøverndepartementet. Samtidig ba departementet direktoratet legge føringene fra St.meld. nr. 43 (1998-99) til grunn.

Under den påfølgende sluttbehandlingen i direktoratet ble det klart at det var ønskelig med ytterligere en begrenset høring, både lokalt og sentralt, for områdene Soløya, Melstein, Måøyen, Svesøya og Buholman. Direktoratet ba fylkesmannen utarbeide forslag til høring på følgende tema:

- Forslag til utvidelse av lokaliteten Buholman
- Forslag til endring av tidsrom for ferdselsforbud for lokalitetene Soløya, Melstein, Måøyen, Buholman og Svesøya. Dette innebærer også endring av tidsrom for jakt for Måøyen.
- Forslag til generelt forbud mot innføring av dyr og motorisert ferdsel på land for lokalitetene Melstein, Måøyen og Buholman. For disse lokalitetene foreslås det samtidig en bestemmelse om at utsetting og gjenfangst av stedegne, marine arter kan tillates etter søknad.

Både lokal og sentral høring ble gjennomført våren 2003 med høringsfrist henholdsvis 30. april og 20. mai.

## **VIKTIGE ENDRINGER UNDER SAKSBEHANDLINGEN**

## **Områder tatt ut av verneplanen**

I løpet av de årene denne verneplanprosessen har pågått har mye endret seg i hvordan verneplanprosesser blir gjennomført. Saksbehandlingsregler er revidert, og det har vært økende oppmerksomhet omkring medvirkning, ikke minst når det gjelder vern av sjøarealer.

Spesielt for vern av sjøfuglområder er at mens det tidligere var størst fokus på vern av hekkelokaliteter for sjøfugler, er det i dag et større fokus på en økosystemtilnærming med vekt på både hekke-, beite-, oppvekst- og myteområder for sjøfugl. Da verneplanarbeidet for sjøfugl i Sør-Trøndelag startet, var det et relativt svakt vern av hekkelokaliteter for storskarv, mens arten i dag har et rimelig godt vern av hekkelokaliteter. Alt dette har påvirket direktoratets tilråding i denne verneplanen. Av de 20 områdene som fylkesmannen sendte på lokal høring i 1992, tilrår direktoratet vern av 7 områder. Nedenfor følger en kort områdevis gjennomgang av hvorfor 13 områder er tatt ut underveis i prosessen (se også kapitlet om saksbehandling).

### **Gardsholmen i Hemne kommune**

Flere høringsinstanser påpekte en mulig konflikt med oppdrettsinteresser. Etter en ny vurdering vurderer fylkesmannen lokaliteten til å ha lokal verneverdi og anbefaler dermed at denne lokaliteten blir tatt ut av verneplanen. Direktoratet støtter dette.

### **Litlnerdøya i Hemne kommune**

Sør-Trøndelag fiskeoppdretterlag bemerker at det kan være interesser knyttet til oppdrettsvirksomhet. Etter en ny vurdering vurderer fylkesmannen lokaliteten til å ha lokal verneverdi og anbefaler dermed at denne lokaliteten blir tatt ut av verneplanen. Direktoratet støtter dette.

### **Sauholmen i Snillfjord kommune**

Etter en ny vurdering vurderer fylkesmannen lokaliteten til å ha lokal verneverdi og anbefaler dermed at denne lokaliteten blir tatt ut av verneplanen. Direktoratet støtter dette.

### **Ystholmen i Snillfjord kommune**

Lokaliteten har lokal/regional verneinteresse, og fylkesmannen anbefalte at lokaliteten blir tatt ut av verneplanen. Direktoratet støtter dette.

### **Flesgalten i Rissa kommune**

Flere høringsinstanser påpekte en konflikt med oppdrettsinteresser. Etter en ny vurdering vurderer fylkesmannen lokaliteten til å ha lokal verneverdi og anbefaler dermed at denne lokaliteten blir tatt ut av verneplanen. Direktoratet støtter dette.

### **Harøya vest i Rissa kommune**

Etter en ny vurdering vurderer fylkesmannen lokaliteten til å ha lokal verneverdi og anbefaler dermed at denne lokaliteten blir tatt ut av verneplanen. Direktoratet støtter dette.

#### Furuøya i Rissa kommune

Etter en ny vurdering vurderer fylkesmannen lokaliteten til å ha lokal verneverdi og anbefaler dermed at denne lokaliteten blir tatt ut av verneplanen. Direktoratet støtter dette.

#### Store Drevflesa i Roan kommune

Lokaliteten har lokal/regional verneinteresse, og fylkesmannen anbefalte at lokaliteten blir tatt ut av verneplanen. Direktoratet støtter dette.

#### Flatholman i Malvik kommune

Dette er en lokalitet med regional verneinteresse som fylkesmannen anbefalte vernet som en del av verneplanen. Formålet med verneforslaget var å sikre en god hekkebestand av måker, og forslag til vernebestemmelser inneholdt ferdselsforbud i hekketiden. Under den sentrale høringen kom det en sterk innsigelse mot verneforslaget fra Luftfartsverket (nå Avinor), som Samferdselsdepartementet støttet pga. konflikt med fugl/fly i forbindelse med Trondheim lufthavn Værnes.

I forbindelse med verneplan for sjøfuglområder i Nord-Trøndelag tilrår direktoratet vern av Vikanbukta i Stjørdal. Vikanbukta er et fjæreområde innerst i Stjørdalsfjorden som defineres som en del av Trondheimsfjordens våtmarkssystem, som har nasjonale og internasjonale verneverdier. Trondheimsfjordens våtmarkssystem har da også fått Ramsar-status. Ved et vern vil Vikanbukta også være aktuell å vurdere for Ramsar-status. På lik linje med Flatholman har Avinor gått imot vern av Vikanbukta. Til tross for dette har direktoratet opprettholdt sitt forslag om vern begrunnet med at Vikanbukta er en viktig trekklokalitet for sjø- og vannfugl. Direktoratet argumenterer med at bestandsstørrelsen av de arter trekkende fugler som benytter Vikanbukta ikke bestemmes av om Vikanbukta blir vernet eller ikke, samtidig med at de store konsentrasjoner av trekkfugler som passerer Værnes kommer fra et mye større område enn Vikanbukta alene. NTNU, Vitenskapsmuseet har tatt for seg denne problemstillingen i Notat 2003-2 og kommet til samme konklusjoner som direktoratet. NTNU argumenterer videre for at det antall fugler på trekk som passerer Værnes er mange ganger høyere enn det maksimum antall fugler som er registrert i Vikanbukta. Vanligvis er det større fugler som f.eks. måker, gjess og svaner som utgjør den største trusselen mot flytrafikk. Konsentrasjonen av gjess, svaner og ender i Vikanbukta er små sammenlignet med det antall som antas å være på trekk i Værnes-området.

Flatholmen skiller seg fra Vikanbukta på flere måter. For det første er dette et område som primært har interesse som hekkeområde for måker. Videre er verneinteressene vurdert som regionale. Direktoratet er kjent med at måker kan være et problem i forhold til fugl/fly-konflikter og at et ferdselsforbud er en faktor som kan bidra til økt hekkesuksess. En økt populasjon av måker ved Flatholman kan gi et bidrag til en økt risiko for fly/fugl-hendelser. På bakgrunn av dette konkluderer direktoratet med at Flatholman bør tas ut av verneplanen.

#### Grøtøya i Trondheim kommune

Etter en ny vurdering vurderer fylkesmannen lokaliteten til å ha lokal verneverdi og anbefaler dermed at denne lokaliteten blir tatt ut av verneplanen. Direktoratet støtter dette.

#### Hågjælan i Frøya kommune

Etter lokal høring anbefalte fylkesmannen at denne lokaliteten blir tatt ut av verneplanen. Direktoratet støtter dette.

#### Hilbåskjæra i Frøya kommune

Ved direktoratets brev til fylkesmannen 22.02.2002 fastslo direktoratet at det heller ikke lenger er aktuelt å foreslå vern av Hilbåskjæra. Dette skyldes først og fremst en sterk reduksjon i antall hekkende skarv i denne lokaliteten, fra en topp på 678 hekkende par i 1992 til 14 hekkende par i 2001.

#### Toskjæret i Frøya kommune

Etter lokal høring anbefalte fylkesmannen at denne lokaliteten blir tatt ut av verneplanen mot at Vassholmen blir noe utvidet. Saksbehandlingen siden har ikke medført at Vassholmen er blitt utvidet, men fylkesmannen holder fast på sitt syn om Toskjæret skal tas ut av verneplanen. Direktoratet støtter dette.

#### **Endret avgrensning av foreslåtte verneområder**

For følgende foreslåtte verneområder er det gjort endringer i avgrensning:

- Buholman naturreservat

#### **Endrete navn på foreslåtte verneområder**

I løpet av planprosessen har følgende lokaliteter endret navn og/eller skrivemåte:

- Vasskjæret og Vassholmen til Vassholmen
- Buholman til Buholmråsa og tilbake til Buholman
- Melstein/Anstein til Melstein
- Sveøya til Svesøya

#### **FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER**

Forvaltningen av verneområdene vil inngå i fylkesmannens generelle forvaltning av vernede områder i fylket. Utgifter til grensemerking, oppsyn, m.m. vil bli dekket innenfor eksisterende budsjетtrammer.

#### **GENERELLE MERKNADER**

##### **Fredningsbestemmelsene**

Fordi alle områdene har en funksjon som hekkeområder, er det foreslått et generelt ferdselsforbud i hekkesesongen. Jakt vil være tillatt i henhold til gjeldende lovverk i perioden uten ferdselsforbud, men med noe senere jaktstart i områdene Melstein og Måøyen. Det er ikke lagt restriksjoner på utøvelse av fiske i samsvar med gjeldende

lovverk. I de to områdene med ferdselsforbud til sjøs er det gitt unntak for ferdsel med båt for yrkesfiskere. Videreføring av tradisjonelt husdyrbeite er ønskelig og vil derfor være tillatt. Det vil heller ikke bli lagt restriksjoner på bruk og vedlikehold av eksisterende hytter og bygninger.

Miljøverndepartementet har foretatt enkelte redaksjonelle justeringer i de foreslåtte fredningsforskriftene.

## **Høringen**

Foruten aktuelle departementer med underliggende organer, har fylkeskommunen, berørte kommuner, grunneiere og følgende lokale og sentrale instanser hatt verneplanen til uttalelse:

Bjugn, Ørland og Rissa Fiskerinemnd, Bondelagene i Heim, Hemne og Vinje, Fiskerisjefen i Trøndelag/Trøndelag fiskeristyre, Frøya Fiskeoppdretteres Forening, Frøya Fiskerinemnd, Frøya Landbrukslag, Fylkesjordskiftekontoret i Sør-Trøndelag, Fylkeslandbrukskontoret i Sør-Trøndelag, Hemne kommune, Hemne Viltneemnd, Landbrukskontoret i Hemne, Landbrukskontoret i Snillfjord, Landbruksnemnda i Bjugn, Landbruksnemnda i Malvik, Landbruksnemnda i Osen, Landbruksnemnda i Roan, Landbruksnemnda i Trondheim, Muruvik Vel, Oppdrettskonsulenten for Frøya og Agdenes, Oppdrettskonsulenten i Fosen, Sør-Trøndelag Bondelag, Sør-Trøndelag Fiskarlag, Sør-Trøndelag Fiskeoppdretterlag, Sør-Trøndelag Kraftselskap, Sør-Trøndelag Skogeierforening, Snillfjord/Hemne Fiskerinemnd, Statens Vegvesen avd. Trøndelag, Trondheimregionens Friluftsråd, Trøndelag Amatørgeologiske Forening, Bergvesenet, Forsvarets bygningstjeneste avd. Trøndelag, Forsvarets overkommando, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges Vassdrags- og Energiverk, Statskog, Norges Bondelag, Norges Skogeierforbund, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Skogbruksforening, Norges Fiskarlag, Norske Fiskeoppdretteres Forening, Fiskeri- og havbruksnæringens Landsforening, Kystdirektoratet v/Kystverket, Kystverket Midt-Norge, Taretrålfiskernes Forening, Den norske turistforening, Friluftslivets Fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund avd. Sør-Trøndelag og sentralt, Norges Idrettsforbund, Norges naturvernforbund, Norsk Botanisk Forening avd. Trøndelag og sentralt, Norsk Entomologisk Forening, Norsk Geologiråd, Norsk ornitologisk forening avd. Sør-Trøndelag og sentralt, Norsk zoologisk forening, Verdens Naturfond, Jordforsk, Norsk institutt for skogforskning, Norges landbrukshøgskole, Norsk institutt for naturforskning, Universitetet i Trondheim-NTNU og Vitenskapsmuseet, FMC Biopolymer.

Den begrensede høringen for fem av områdene i 2003 omfattet grunneiere, kommunene Roan, Bjugn, Osen og Hemne, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Trøndelag fiskeoppdretterlag, Fiskeridirektoratet Trøndelag, Fiskarlaget Midt-Norge, Taretrålfiskernes forening, Kystverket 3. distrikt, FMC Biopolymer, Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag, Norsk Ornitologisk Forening, Fiskeridirektoratet, Friluftslivets fellesorganisasjon, Norges Fiskarlag, Kystdirektoratet v/Kystverket, Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening, Norges Naturvernforbund, Riksantikvaren, NTNU-Vitenskapsmuseet.

Følgende instanser påpeker ingen eller uvesentlige konflikter, eller gir positiv tilslutning til verneplanforslaget på et mer generelt grunnlag:

Hitra kommune, Malvik kommune, Rissa kommune, Osen kommune, Trondheim kommune- Miljøavdelingen, Landbruksnemnda i Bjugn, Landbruksnemnda i Malvik, Landbruksnemnda i Osen, Landbruksnemnda i Roan, Landbruksnemnda i Trondheim, Landbrukskontoret i Snillfjord, Landbrukskontoret i Hemne, Landbruksstyret i Sør-Trøndelag, Trøndelag Amatørgeologiske Forening, Viltnemnda i Hemne, Norsk Botanisk Forening - Trøndelagsavdelingen, Statens Kartverk, Bergvesenet, Statens vegvesen - avd. Trøndelag og Vegdirektoratet, Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet, Riksantikvaren, Norges geologiske undersøkelser, Norsk institutt for skogforskning, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Sør-Trøndelag Bondelag, Norsk institutt for naturforskning, Fylkeslandbruksstyret i Sør-Trøndelag, Norges Landbrukshøgskole - Institutt for biologi og naturforvaltning, Fiskerinemnda i Snillfjord/Hemne, Forsvarets bygningstjeneste - region Trøndelag, Friluftslivets fellesorganisasjon, Norges Naturvernforbund, Kommunal- og arbeidsdepartementet.

Ut over dette har det kommet følgende merknader til verneplanforslaget:

Hemne kommune ser positivt på innholdet i planen, men vil be om at Gardsholmen tas ut av planen fordi den kommer i konflikt med avlsstasjonens virksomhet.

Frøya fiskeoppdretteres forening og Frøya kommune er imot fredning.

Landbruksnemnda i Frøya påpeker at planen ikke må bli til hinder for fiskeri- og havbruksnæringen.

Sør-Trøndelag fylkeskommune, Hovedutvalg for næring, samferdsel og kultur, Norges Jeger- og Fiskerforbund avd. Sør-Trøndelag mener jakt må tillates i verneområdene. Fylkeskommunen forutsetter videre at lokale myndigheter og grunneiere trekkes aktivt inn i arbeidet med fastsetting av endelige grenser og utforming av vernebestemmelsene, samt at det må utarbeides skjøtsels-/forvaltningsplaner for områdene.

Osen kommune gir sin tilslutning til planen. Kommunen vil derimot understreke viktigheten av ikke å ødelegge mulighetene for næringsutvikling og videre bosetning på Seter og Angen. Grunnlaget for turisme på Buholman er stort, noe som ikke bør ødelegges i en tid hvor primærnæringene er utsatt for tøffe endringer. For å opprettholde grunnlaget for turisme i framtiden, fremmes følgende forslag til endring av forskriftens §3 nr. 4 av Buholman naturreservat: *"I tiden fra og med 1. april til og med 30. juni er all ferdsel på alt landareal forbudt."* Osen kommune vil videre anmode fylkesmannen om å peke ut en del av Buholman/noen få øyer hvor det kan være lov å gå i land i perioden med ferdselsforbud.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) mener generelt at verneplanen ikke dekker et representativt utvalg av sjøfuglkolonier i fylket. De mener spesielt at mangel på fjordlokaliteter er en mangel i denne verneplanen. NOF mener at mange av fjordlokalitetene er truet av tekniske inngrep og andre trusler, og at dette burde ha like stor innflytelse på forvaltningens vurderinger som de faktiske verneverdiene har hatt. NOF

peker også på at det er mange viktige lokaliteter for sjøfugler som er utelatt i planen, og foreslår konkret at Værøya i Roan blir innlemmet i verneplanen.

Norges teknisk naturvitenskapelige universitet - Vitenskapsmuseet har ingen innvendinger mot den prioritering som er gjort i forhold til utvelgelsen av verneobjektene.

Vitenskapsmuseet påpeker at dette er en verneplan som i det vesentligste berører viktige hekkeområder, mens tilgrensende nødvendige beiteområder for voksne og unge individer etter at de går på sjøen i mindre grad er inkludert. Dette mener Vitenskapsmuseet er en svakhet ved planen. Videre mener de at viktige myte-, trekk- og overvintringsområder i fylket ikke er inkludert i planen, noe de mener svekker det faglige grunnlaget for planen. Vitenskapsmuseet imøteser derfor en oppfølging av denne verneplanen.

Oppdrettskonsulenten i Frøya og Agdenes bemerker at fredning ikke må "*umuliggjøre transport til og fra eksisterende og fremtidige oppdrettslokaliteter*", og peker spesielt på lokalitetene i Frøya kommune, som alle ligger i et område sterkt preget av oppdrettsvirksomhet.

Sør-Trøndelag Bondelag avd. Heim, Hemne og Vinje og Norges Bondelag ønsker at ordene "*bygning*" og "*tang og tare*" i fredningsbestemmelsenes pkt. IV.3 strykes. En eventuell fredning må ikke være til hinder for tradisjonell næringsdrift (herunder jordbruk og fiske), og det nevnes spesielt tradisjonelt laksnottsett, tangskjæring og låssetting av sild og fisk med nødvendig feste til land.

Sør-Trøndelag Skogeierforening understreker nødvendigheten av å ta vare på næringsinteressene (eggsamling, utleie av bygninger i turismesammenheng, sauebeite, tareskjæring, torvstikking) i verneområdene. Foreningen ønsker ferdsel forbud kun til 1. juli og har forslag til forholdsvis omfattende endringer i fredningsbestemmelsene. Skogeierforeninga ønsker også at det skal utarbeides flerbruksplaner for områdene.

Norges Skogeierforbund: Avhengig av hvilke sjøfugler som hekker i de ulike lokalitetene, bør ferdselsforbudet oppheves fra 1. eller 15. juli for enkelte av lokalitetene. Utover dette henvises det til Sør-Trøndelag Skogeierforenings uttalelse.

Norges vassdrags- og energiverk ber om at verneforskriftens punkt V.2 endres til: "*Bestemmelsene i pkt. IV er ikke til hinder for drift og vedlikehold av Kystverkets og Televerkets anlegg, eksisterende kraftledninger og ferdsel i forbindelse med dette*".

Fiskerinemnda i Bjugn, Ørland og Rissa er prinsipielt imot fredning av områder for sjøfugl. Det må under alle omstendigheter tas hensyn til næringsvirksomhet. Framtidig oppdrettsvirksomhet, låssetting av sild, brisling og sei må tillates innenfor de foreslåtte forbudssoner.

Fiskerinemnda i Frøya ønsker ikke vern pga. konflikt med storskarv. Nemnda er imidlertid positiv til vern av Hilbåskjæra, da denne lokaliteten har Norges sørligste hekkende storskarvbestand og "*for å markere kommunen*".

Fiskerisjefen i Trøndelag og Trøndelag fiskeristyre opplyser at ingen av de foreslåtte lokalitetene kommer i konflikt med viktige fiskefelt, men at en ikke aksepterer at planen kommer til hinder for tradisjonelt fiske. Fiskerisjefen bemerker videre at antall hekkende sjøfugl synes å være stigende, samt at det stilles spørsmål ved det faglige grunnlaget for planen. De fleste registreringer er gjort over få år. Fiskerisjefen ønsker at alle storskarvlokalitetene i Frøya kommune skal tas ut av planen. Dette begrunnes i at økningen i antall hekkende fugl ved disse lokalitetene har vist at bestanden er levedyktig og at videre vern ikke er nødvendig. Ved seks av lokalitetene er det anmerket mulig konflikt med oppdrettslokaliteter, og fiskerisjefen går inn for at disse tas ut av verneplanen. Dette gjelder lokalitetene Gardsholmen, Soløya, Hilbåskjæra, Vassholmen, Flesagalten, Melstein og Måøyen. Fiskerisjefen etterspør en konkretisering av vernebestemmelsene. Bestemmelsene for hva som ikke er tillatt og hva det kan gis dispensasjon for, bør være begrunnet i en vurdering av hvilke aktiviteter som kan være til direkte skade for fuglelivet.

Fiskeridirektoratet region Trøndelag viser til sin høringsuttalelse fra 23. april 1997 (daværende Fiskerisjefen i Trøndelag, se ovenfor). Regionkontoret viser til at en arbeidsgruppe i Sør-Trøndelag i 2002 avsluttet sitt arbeid med å vurdere hvilke områder som bør være åpne for taretråling, og hvilke som bør være (helt eller delvis) stengt for slik virksomhet. Flertallet i arbeidsgruppen (inklusive Fiskeridirektoratet) gikk inn for å forby taretråling i de foreslåtte sjøfuglområdene. Dette gjelder områder med sjøfuglarter som regnes for å være sterkt knyttet til tareskogen (spesielt for arter som skarv, teist og havdykkender/ærfugl). Områdene Melstein, Måøyen og Buholman er for øvrig viktige ikke bare i hekketiden, men også som myte- og overvintringsområder for sjøfugl. Regionkontoret viser også til at Havforskningsinstituttet har frarådet taretråling i alle trålfeltene langs Fosenhalvøya inntil det er påvist reduserte tettheter av vanlig kråkebolle i hele dette området. Områdene er generelt sett interessante for oppdrettsvirksomhet. Anleggsetablering vil først og fremst kunne være aktuelt i og i nærheten av Melstein, Måøyen og Buholman. Regionkontoret mener at det ikke er noen konkrete erfaringer som tilsier at tilstedeværelse av oppdrettsaktivitet i nærheten av hekkeområder for sjøfugl nødvendigvis medfører en konflikt med viltet. Det regionkontoret savner er en konkret vurdering/drøfting av de enkelte verneområdene i forhold til oppdrett og annen næringsvirksomhet i henhold til Kystmeldingas intensjoner om ikke å utelukke slik virksomhet på generelt grunnlag.

Fiskeridirektoratet sentralt: Fiskeridirektoratet sitt utgangspunkt er at spørsmålet om oppdrett kan forenes med verneformålet må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle, der det bl.a. må legges vekt på hvilken type oppdrett det gjelder. På bakgrunn av dette ber Fiskeridirektoratet om at det i verneforskriftene for alle områdene blir presisert at vernebestemmelsene ikke er til hinder for sjøbasert oppdrett.

Når det gjelder taretråling, ber Fiskeridirektoratet om at det i verneforskriftene for Melstein, Måøyen og Buholman må gjøres unntak for denne virksomheten utenom tiden med ferdselsforbud. Fiskeridirektoratet kan i tråd med forvaltningsplanen for tang og tare og i samarbeid med forvaltningsmyndigheten for verneområdene, fastsette nøyaktige tidsbegrensninger for næringsutøvelsen.

Sør-Trøndelag Fiskarlag mener det fortsatt må være tillatt å høste tang og tare innenfor de sjøarealer som omfattes av planen. Eksisterende bygninger og innretninger som nyttes i yrkessammenheng må fortsatt kunne benyttes og videreutvikles uten restriksjoner. Generelt mener fiskarlaget at det ikke er behov for en så omfattende verneplan. De peker spesielt på at antall skarv er svært høyt i Sør-Trøndelag, og spesielt i Frøya. De går derfor imot fredning av storskarvlokalteter.

Norges Fiskarlag krever at det fortsatt må være tillatt å høste tang og tare etter de til enhver tid gjeldende reguleringer. Eksisterende bygninger og innretninger som benyttes i yrkessammenheng må fortsatt kunne benyttes og videreutvikles uten restriksjoner.

Fiskeridepartementet (FID) uttaler ved brev av 16.12.1996:

Tillatelse til oppdrett gis etter en bred vurdering hvor miljøvernmyndighetene er sterkt inne. Det skulle derfor ikke være grunnlag for konsekvent å utelukke oppdrett i alle verneområdene.

FID tar sterk avstand fra et ønske fra fylkesmannen om at oppdrettsanlegg skal befinne seg minst 1 000 meter fra sjøfuglreservatene.

FID mener utviklingen innen oppdrett har medført at etablering av oppdrettsanlegg vil ha liten negativ betydning for de artene som er nevnt og beskrevet i verneplanen. På bakgrunn av dette vil Fiskeridepartementet be om at det i verneforskriftene for alle områdene blir presisert at vernebestemmelsene ikke er til hinder for sjøbasert oppdrett. FID ber om at følgende punkt blir tatt inn i forskriftens *kap. V: Sjøbasert oppdrett*. Videre mener FID at utviklingen av storskarvbestanden indikerer at det ikke er nødvendig å verne flere hekkelokaliteter for denne arten.

FID kan ikke se at det er dokumentert behov for å legge restriksjoner på uttak av tang og tare av hensyn til verneformålet. FID ber om at følgende formulering blir tatt inn i kap. V i verneforskriftene for alle områdene til erstatning for nåværende punkt 3:

*Utøvelse av fiske, fangst av sjøpattedyr, høsting av tang og tare i tråd med gjeldende lover og forskrifter, og ferdsel i tilknytning til dette.*

Fiskeridepartementet mener punktet vedrørende Kystverkets anlegg også må omfatte eventuelle fremtidige anlegg, og foreslår konkret endring i forskriften.

Taretrålfiskernes forening har ingen innvendinger mot verneplanen for lokalitetene Svesøya, Måøyan og Soløya, da dette i liten grad berører deres interesser. Derimot peker foreningen på at Melstein og Buholman har rike, bærekraftige tarefelt, som de ønsker skal høstes for tare. De er ikke imot vern bare det i forskriften blir åpnet for taretråling i perioder hvor det ikke er ferdselsforbud. De viser til at formålet med vernet er sjøfugler, og de hevder at det ikke er påvist at taretråling medfører uakseptable eller irreversible skader på andre organismer eller på økosystemer. Taretrålfiskernes forening mener at det i denne høringen er snakk om fredning av meget viktige, ressurskraftige områder og at høringen

derfor bør utvides til å omfatte uttalelse fra den sentrale faggruppen for tang og tareforvaltning.

Kystverket, sørøst: I forbindelse med den begrensede høringen våren 2003 ber Kystverket om at det for Soløya naturreservat blir tatt inn i forskriftens §4: *Drift og vedlikehold av Kystverkets anlegg og ferdsel i forbindelse med dette*. Kystverket har pr i dag ikke noe anlegg på Soløya, men eventuelle behov for navigasjoninfrastruktur innenfor verneområdet vurderes ut i fra sikkerhetsmessige hensyn. Kystverket ber derfor om at drift og vedlikehold av eventuelle framtidige anlegg blir tatt inn i forskriften.

Uttalelser innkommet etter høringsfrist:

FMC Biopolymer

FMC Biopolymer hevder at det foreligger et brudd på forvaltningsloven og naturvernloven fordi tarenæringen ikke har vært involvert tidligere i prosessen.

Under høringene i 1992 og 1996 var uttak av tang og tare tatt med i opplistingen i §3 nr. 3. FMC Biopolymer mener dette er helt urimelig og krever at dette må endres. FMC Biopolymer viser også til St.meld. nr. 43 (1998-99) og Stortingets behandling av denne. De påpeker at denne meldinga fastslo at hensyn til vern og bruk skal kombineres ved utarbeidelse av verneplaner (se forøvrig kapitlet med fylkesmannens anbefaling). FMC Biopolymer viser også til at verneplaner og forvaltningsplaner for taretråling i størst mulig grad skal samordnes. Generelt skriver FMC Biopolymer at tarenæringen har ingenting imot at det opprettes verneområder for sjøfugl i Sør-Trøndelag bare høstingen av tare kan foregå i områdene utenom hekketiden.

I sin høringsuttalelse i den begrensede høringen våren 2003 gjentas dette. Bedriften er kritisk til nye formuleringer i verneformålene til de områdene som var sendt på ny, begrenset høring. Det kritiseres at verneverdier tilknyttet sjøareal og naturlig plante- og dyreliv i sjø er tatt med. FMC Biopolymer er også kritiske til den store utvidelsen av Buholman naturreservat.

FMC Biopolymer kan akseptere et forbud i de fleste forslagene til naturreservat, med unntak for Melstein og Buholman. I disse to områdene kreves tillatelse til å høste tare når det ikke er ferdselsforbud. De øvrige restriksjoner som er lagt fram i den begrensede høringen, har bedriften ingenting imot.

**Fylkesmannens vurdering og anbefaling**

Oppdrettsvirksomhet

Spesielt i verneområder som er viktige lokaliteter for skarvartene eller annet fiskespisende vilt, har etablering av oppdrettsanlegg normalt blitt ansett å være i strid med verneformålet, da et oppdrettsanlegg naturlig nok vil være en naturlig og forutsigbar matkilde for fiskespisende vilt med tilhold i nærheten.

Lokalisering av oppdrettsanlegg i de foreslåtte sjøfuglreservatene er derfor ikke ønskelig. Dispensasjoner fra dette kan ikke påregnes.

### Beiteinteresser

Fylkesmannen ønsker i utgangspunktet at de gamle kulturlandskapene vedlikeholdes gjennom utnyttelse som husdyrbeite, og at det oppmuntres til å beholde husdyr på beite i de områder hvor dette gjøres i dag og hvor beiting er en tradisjonell aktivitet. Det er derfor liten konflikt mellom opprettelsen av de foreslåtte sjøfuglreservatene og bruken av områdene til husdyrbeite, samt ordinær ferdsel i forbindelse med slik virksomhet.

Generelt vil man derfor også kunne påregne dispensasjon for oppsetting av leskur for husdyr, i de tilfeller man blir pålagt dette i henhold til dyrevernlovens § 4. Slike dispensasjoner vil imidlertid eventuelt gis med forbehold om leskurenes plassering, byggemateriale og utforming.

### Muligheten for å drive jakt

Jakt utenom hekkeperioden kan ikke med basis i dokumentert kunnskap hevdes å ha effekt på hekkeaktiviteten på vedkommende lokalitet. Ordinær jakt har vanligvis heller ingen dokumentert populasjonsregulerende virkning. Fylkesmannen finner derfor å kunne tillate jakt i henhold til viltloven i den delen av året hvor det ikke er ferdselsforbud.

### Notat fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag av 08.10.03 om forholdet til fiskeoppdrett og taretråling i forslaget til verneplan for sjøfugl i Sør-Trøndelag.

Etter den begrensede høringen våren 2003 ba direktoratet Fylkesmannen i Sør-Trøndelag gjennomføre drøftinger med Fiskeridirektoratet region Trøndelag om spørsmål knyttet til fiskeoppdrett og taretråling. Notatet redegjør for disse drøftingene. Det framgår at Fiskeridirektoratet region Trøndelag aksepterer Fylkesmannen i Sør-Trøndelags standpunkt om at det bør være forbud mot både taretråling og fiskeoppdrett i områdene Melstein, Måøyen og Buholman, som er de områdene der det i utgangspunktet kan være mulige arealkonflikter med havbruk og taretråling. Forbudet begrunnes ut i fra områdenes økologiske funksjon og verneformålet. Det er også relativt sett små arealer som blir berørt av verneforslaget. I regionkontorets høringsuttalelse fra 2003 og i prosessen i forbindelse med notatet fra fylkesmannen har det framkommet at regionkontoret etterlyser nærmere begrunnelser for hvorfor tradisjonelt oppdrett generelt forbys i sjøfuglreservater.

### **Direktoratets vurdering og anbefaling**

#### Vernegrunnlag og verneform

Flere høringsinstanser påpekte under lokal og sentral høring i 1992 og 1996 at de mente det faglige grunnlaget for verneplanen var noe svakt. Imidlertid er overvåkning av sjøfugler og tellinger av hekkebestander i fylket en kontinuerlig prosess. I et notat fra 2002 oppsummerer fylkesmannen dagens kunnskapsstatus, og etter direktoratets vurdering gir denne oppsummeringen et meget godt faglig fundament for det foreslåtte vernet.

I alle de foreslåtte verneområdene foreslås det et vern av alt plante- og dyreliv, og naturreservat er derfor den mest egnede verneformen. Under den begrensede høringen våren 2003 er det i formålet foreslått et vern av alt plante- og dyreliv på land og i sjø. For å

få enhetlige formålsbestemmelser i tråd med det som tidligere er vurdert i denne verneplanen, er formuleringen "på land og i sjø" tatt ut av det endelige forslaget.

Både Norges Ornitologiske Forening, sentralt og NTNU-Vitenskapsmuseet har forslag om enten betydelige utvidelser eller at nye lokaliteter bør innlemmes i denne verneplanen. Direktoratet viser til at det ligger en omfattende prosess bak lokalitetsutvelgelse og avgrensing av enkeltlokaliteter og finner det ikke aktuelt å innlemme nye lokaliteter nå. Både nye lokaliteter og arealutvidelser må være gjenstand for ny høring. I denne sammenheng viser vi til at det er gjennomført en ny høring om en betydelig arealutvidelse for Buholman i Osen kommune. Direktoratet er klar over den problemstillingen som reises av NOF og NTNU, men eventuelle nye lokaliteter og ytterligere arealutvidelser må eventuelt komme på et senere tidspunkt.

### Oppdrettsvirksomhet

Når det gjelder havbruk, viser direktoratet til at bl.a. følgende føringer er vektlagt i St.meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona* og i innstillingen til meldingen (Innstilling S. nr. 168 (1999-2000)):

- Vern etter naturvernloven skal alltid ta utgangspunkt i formålet med vernet
- Det skal være mulig å kombinere vern av et sjøareal og bruk av det samme areal i havbruksvirksomhet i større grad enn ved tidligere vernevedtak. Dette forutsetter imidlertid at aktiviteten ikke strider mot verneformålet
- Vernet skal ikke være strengere og området skal ikke ha større utstrekning enn det som er nødvendig for å sikre verneverdiene
- Verneområdets utstrekning og begrensninger må veies mot føre-var-prinsippet
- Det er viktig at naturvernloven ikke uthules gjennom så liberale verneforskrifter at natur som er vernet etter naturvernloven i praksis blir forvaltet som alle andre områder i forhold til ulike næringer
- Utredningsplikten ligger hos tiltakshaver/næringsutøver, som selv må sannsynliggjøre at tiltaket ikke vil innebære noen trussel mot verneformålet.

På bakgrunn av de grunnleggende intensjoner med opprettelse av naturreservater, verneverdier og –formål og de gitte føringer, finner direktoratet ikke å kunne tilrå at det tas inn en spesiell hjemmel for havbruk i forskriftene for de foreslåtte naturreservater. De samme vurderinger gjelder for fremtidig havbruk med nye arter og ny teknologi. Eventuelle søknader om havbruk må vurderes etter den generelle unntakshjemmelen i forskriftene. Det vises forøvrig til kgl.res. av 06.12.2002 om kystverneplanen for Nordland.

Direktoratet viser til at underveis i prosessen er 13 av 20 områder tatt ut av planen. I fire av de gjenværende områdene har høringene avdekket mulige konflikter med oppdrettsnæringen. Dette gjelder Soløya i Hemne, Melstein i Bjugn, Måøyan i Roan og Buholman i Osen. For Soløya er det svært begrensede sjøareal som inngår i det foreslåtte vernet, og det er bl.a. ut fra dette vurdert som uaktuelt å åpne for havbruksvirksomhet. For de øvrige tre områdene er det ut fra sjøarealenes funksjon heller ikke faglig forsvarlig å åpne for havbruk da slik aktivitet vil være i strid med verneformålet og forringe livsmiljøet for de aktuelle artene. Disse tre områdene har også store nasjonale verneverdier med funksjon som hekke-, beite-, myte- og overvintringsområder for sjøfugl.

Direktoratet viser også til notat fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag datert 08.10.2003 som tar opp forholdet til fiskeoppdrett i forslaget til verneplanen, og omtale av notatet i kapitlet om fylkesmannens vurdering og anbefaling.

### Havbeite

Direktoratet viser til Kystverneplanen for Nordland hvor Miljøverndepartementet klargjorde begrepsbruken havbruk (oppdrett) og havbeite. I Kystverneplanen for Nordland ble havbruksbegrepet brukt i "snever" forstand (fiskeoppdrett, skjell dyrking), dvs. at havbeite ikke inngår i havbruksbegrepet. Det vises til at tilsvarende begrepsbruk er lagt til grunn i St.meld. nr. 43 (1998-99). Tidligere behandling av denne vernesaken, samt behovet for å skille havbeite fra øvrig oppdrettsvirksomhet i forskriftene, tilsier at havbeite ikke bør inkluderes i havbruksbegrepet i denne sammenhengen. Verneforskriftene åpner for utsetting og gjenfangst av stedegne marine arter i de foreslåtte naturreservatene (delvis etter søknad). Verneforskriftene åpner ikke for fôring, medisiner og etablering av tekniske innretninger i tilknytning til slik virksomhet.

### Taretråling

St.meld. nr.43 (1998-99) legger opp til at eksisterende verneforskrifter som regulerer taretråling skal gjennomgås når forvaltningsplan for tang og tare foreligger. Ved forslag om nye verneområder skal spørsmålet om å regulere taretråling vurderes på bakgrunn av forvaltningsplanen og verneformålet. Forvaltningsplanen for tang og tare i Sør-Trøndelag er under utarbeidelse. Fiskeridirektoratet region Trøndelag viser til at en arbeidsgruppe i Sør-Trøndelag i 2002 avsluttet sitt arbeid med å vurdere hvilke områder som bør være åpne for taretråling, og hvilke som bør være (helt eller delvis) stengt for slik virksomhet. Flertallet i arbeidsgruppen (inklusive Fiskeridirektoratet region Trøndelag) gikk inn for å forby taretråling i følgende foreslåtte sjøfuglområder: Vassholmen, Melstein, Måøyen og Buholman. Dette er også i tråd med gjeldende forskrift om regulering av høsting av tare i Sør-Trøndelag. Dette gjelder områder med sjøfuglarter som regnes for å være sterkt knyttet til tareskogen (spesielt for arter som skarv, teist og havdykkender/ærfugl). Direktoratet registrerer at Fiskeridirektoratet sentralt anbefaler at det i de tre områdene Melstein, Måøyen og Buholman bør være tillatt med taretråling utenom tiden med ferdselsforbud.

Direktoratet har tatt kontakt med Fiskeridirektoratet sentralt med spørsmål om progresjonen for forvaltningsplanen for taretråling i Sør-Trøndelag. Planen vil ikke bli prioritert med det første. Fiskeridirektoratet vil prioritere fylkene fra Møre og Romsdal til Rogaland samt at problemene med nedbeiting av tareskogen fra kråkeboller ennå synes noe uavklart for deler av kysten i Sør-Trøndelag. Det er derfor etter direktoratets syn noe vanskelig å legge forvaltningsplanen for tang og tare til grunn for restriksjonsnivå for taretråling i denne verneplanen. St.meld. nr. 43 (1998-99) legger også betydelig vekt på at en eventuell regulering av taretråling i verneområder må sees i forhold til verneform og verneformålet for det enkelte verneområdet.

De tre gjenstående konfliktfylte områdene i denne verneplanen, Melstein, Måøyen og Buholman, har mange viktige økologiske funksjoner for sjøfuglene. Melstein har en stor konsentrasjon av hekkende storskarv og teist. Måøyen har stor konsentrasjon av hekkende teist og også hekkende toppskarv. Buholman har også en stor konsentrasjon av hekkende teist.

Ved siden av at alle tre områdene har en viktig funksjon som hekkeområde er de også viktige som beite-, myte- og overvintringsområde. Dette går også klart fram av

verneformålene til de tre områdene. Samlet sett tilsier dette forsiktighet i forhold til hvilken type inngrep som kan aksepteres i de foreslåtte naturreservatene i forhold til verneformålet. Vi viser her til St.meld.nr. 43, der det anbefales at en bl.a. i skarv- og teistkolonier skal være spesielt forsiktig med å tillate taretråling. Direktoratet tilrår at det ikke blir åpnet for taretråling i områdene som inngår i denne verneplanen, inkludert de tre nevnte områdene.

Direktoratet viser også til notat fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag datert 08.10.2003 som tar opp forholdet til taretråling i forslaget til verneplan.

Når det gjelder FMC Biopolymers synspunkter om forholdet til forvaltningsloven og naturvernloven, har direktoratet følgende kommentar: Under den opprinnelige behandlingen av saken ved lokal høring i 1992 og sentral høring i 1996 ble ikke FMC Biopolymer vurdert som høringspart i forbindelse med denne verneplanen. Direktoratet vil i forbindelse med dette bemerke at det på dette tidspunktet ikke var åpnet for taretråling i Sør-Trøndelag. Direktoratet vil videre spesifisere at Taretrålfiskernes Forening fikk tilsendt planen på sentral høring. Fiskerimyndighetene som overordnet fagmyndighet har hatt planen på både lokal og sentral høring.

I etterkant av de første høringene har det blitt åpnet for taretråling som kommersiell næring i Sør-Trøndelag, jf. forskrift av 07.04.2000 "Forskrift om regulering av høsting av tare i Sør-Trøndelag", og i brev av 29.09.2000 har FMC Biopolymer sendt en høringsuttalelse til Direktoratet for naturforvaltning. FMC Biopolymer har også sendt en høringsuttalelse på den begrensede høringen som ble gjennomført i 2003.

### Tangskjæring

Under både den lokale og den sentrale høringen ble det foreslått et forbud mot all form for tangskjæring. Direktoratet finner dette å være en noe streng praksis. Direktoratet tilrår derfor at høsting av tang tillates i alle områder i perioden uten ferdselsrestriksjoner. Tangskjæring forstås i dette tilfellet som manuell høsting med de metoder som tradisjonelt er brukt langs kysten.

### Fiske

Verneplanen legger ikke opp til restriksjoner på fiske. Ferdselsrestriksjoner på sjøareal foreslås bare unntaksvis, og da ikke for fiskeflåten. I dette ligger at fiskerinæringens normale aktivitet (herunder oppankring, ferdsel ved bruk av landfester og hvile-/nødhavn) ikke hindres. Både Sør-Trøndelag Fiskarlag og Norges Fiskarlag mener at eksisterende bygninger og innretninger som nyttes i yrkessammenheng fortsatt må kunne benyttes og videreutvikles. Direktoratet legger til grunn at dette i de aktuelle områdene i det vesentlige gjelder bruk av eksisterende landfester og etablering av nye landfester. Bruk av eksisterende landfester vil bli gitt et generelt unntak (jf. § 4 i verneforskriftene med bestemmelser om fiske og om ferdsel ved bruk av landfester i forbindelse med yrkesfiske) mens det må søkes om etablering av nye landfester (jf. § 5 i verneforskriftene).

### Kystverkets/Televerkets anlegg

Direktoratet mener at etablering av nye anlegg, flytting av anlegg, og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverkets virksomhet må vurderes i hvert enkelt tilfelle, og tilrår at dette kan aksepteres etter søknad (jf. § 5 i verneforskriftene).

Drift og vedlikehold av eksisterende anlegg og ferdsel i forbindelse med dette blir gitt et generelt unntak fra vernebestemmelsene (jf. § 4 i verneforskriftene).

### Ferdsel

Direktoratet presiserer at forbud mot ferdsel på land er foreslått med utgangspunkt i de aktuelle artenes biologi og atferd. Det ligger altså en individuell vurdering bak de foreslåtte ferdselsrestriksjoner for det enkelte område.

Det er lagt inn et generelt ferdselsforbud til sjøs ved alle områder i verneplanen som har hekkende kolonier av skarv. Atferden til skarv tilsier at den er svært sårbar for forstyrrelser i hekketiden. Ved for nærgående trafikk i hekketiden letter den tidlig i flokk, og det tar ofte lang tid før den kommer tilbake til reiret. Dette gjelder spesielt for storskarven. I mellomtiden er eggene og ungene svært utsatt for predasjon av kråkefugler og stormåker. Det er derfor viktig at skarvkoloniene ikke blir forstyrret vesentlig i hekkeperioden. I denne forbindelse er et ferdselsforbud både til lands og til vanns et viktig virkemiddel.

Både ved lokal og ved sentral høring var det for mange områder i denne verneplanen lagt inn et forslag om ferdselsrestriksjoner til sjøs. Dette ble formulert slik at det ble foreslått et ferdselsforbud til sjøs i en sone på 50/100 meter fra land. Resultatet av dette var at det for enkelte områder ble foreslått et ferdselsforbud til sjøs uten at området samtidig ble gitt et arealvern. Direktoratet finner dette til å være en noe streng praksis. Det er viktig at ferdselsrestriksjoner knyttes opp mot verneformålet og aktuelle arters biologi og atferd. På bakgrunn av dette, finner direktoratet grunn til å foreslå et ferdselsforbud til sjøs i en sone på 50 meter fra hekkelokaliteter til storskarv (se ovenfor).

Generelt er både yrkesfiskere og grunneiere unntatt ferdselsrestriksjonene. Bakgrunnen for dette er at formålet med verneplanen ikke har vært å legge restriksjoner på yrkesfiske samt at grunneiers tilstedeværelse kan ha en oppsynsfunksjon og bidra til at grunneier føler et særskilt ansvar for verneverdiene i aktuelle områder. Det presiseres at det er grunneier som gis et generelt unntak, og unntaket er knyttet opp mot næringsvirksomhet og tilsyn med egen eiendom. Vedlikehold av fritidshus må skje i perioden uten ferdselsrestriksjoner (jf. verneforskriften).

### Beite og leskur

Direktoratet støtter fylkesmannens anbefaling, og vurderer det slik at beite ikke kommer i konflikt med verneformålet. Forslag til forskrifter legger opp til at beite er tillatt.

### Turisme

Med bakgrunn i verneformålet for de foreslåtte verneområdene tilrår direktoratet at det ikke vil være tillatt å etablere nye bygninger eller andre tekniske anlegg. Forskriftene legger ikke hinder i

vegen for å benytte arealene i turisme- og reiselivssammenheng, med unntak av perioden med ferdselsforbud på landarealene og enkelte sjøarealer.

### Kraftlinjer

I denne verneplanen finnes det kraftlinjer innenfor bare ett av områdene (Bjugnholmen). Det kravet Norges Vassdrags- og Energiverk framsatte under den sentrale høringen, skulle være tilfredsstilt gjennom følgende generelle bestemmelser:

#### A. EKSISTERENDE ANLEGG:

Bestemmelsene er ikke til hinder for:

1. Drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg. Bruk av motorisert transport krever særskilt tillatelse, jf pkt. xx. evt. etter Lov om motorferdsel § 4e (dersom det ikke er særskilte motorferdselbestemmelser i verneforskriften)
2. Nødvendig istandsetting ved akutt utfall. Ved bruk av motorisert transport skal det i ettertid sendes melding til forvaltningsmyndigheten.
3. Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.

Etter søknad kan det gis tillatelse til:

4. Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under pkt. 3.

#### B. NYE KRAFTLEDNINGER:

Nye kraftledninger krever søknad. Hvis planlagt anlegg ikke er i direkte konflikt med vernebestemmelsene, kan tillatelse gis.

#### MERKNADER TIL DE ULIKE BESTEMMELSENE:

- *Pkt. A1* åpner for drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg. Vedlikehold omfatter blant annet utskifting av komponenter knyttet til kraftledninger (liner, isolatorer, master, traverser m.v.) i samsvar med anleggets tillatte egenskaper i forhold til konsesjon etter energiloven. Oppsetting av master med annen utforming enn eksisterende anlegg, omfattes normalt ikke av A1. Ved utskifting av master eller andre komponenter, skal master og komponenter som er mest mulig lik eksisterende benyttes, med mindre overgang til andre typer master og komponenter vil redusere anleggets innvirkning på verneverdiene uten urimelige kostnader eller ulemper for anleggseieren, jf. energiforskriften § 3-4.

I forbindelse med vedlikehold vil det kreves særskilt tillatelse for motorferdsel fra forvaltningsmyndigheten for verneområdet. Det presiseres at forvaltningsmyndigheten vil kunne gi tillatelser av lengre varighet på bestemte vilkår, slik at det ikke må søkes for hvert enkelt tilfelle. Unødig tungvint drift og vedlikehold kan på denne måten unngås, samtidig som forvaltningsmyndigheten kan ta stilling til på hvilken måte slik ferdsel skal foregå på mest mulig skånsom måte i forhold til verneverdiene.

- *Pkt. A2* presiserer at tiltakshaveren kan foreta nødvendig istandsetting ved akutte utfall av anleggene. Ved akutte feil på anleggene kan det oppstå behov for

umiddelbar reparasjon av installasjoner som medfører bruk av motorkjøretøy. I slike akutte tilfeller vil det ikke være tid til å innhente tillatelse til bruk av motorkjøretøy i verneområdet, dersom den nødvendige motorferdselen ikke allerede er tillatt i allerede gitt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. I slike tilfeller forutsettes det at motorferdsel skjer mest mulig skånsomt, og at det snarest mulig i ettertid meldes fra til ansvarlig forvaltningsmyndighet for verneområdet.

- *Pkt. A3* gjelder oppgradering og/eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.

Bestemmelsen omfatter tilfeller hvor det oppføres andre typer master, ved oppsetting av større master eller opphenging av nye liner m.v. som endrer anleggets egenskaper i forhold til hva det er gitt konsesjon til å etablere, og når endringen ikke innebærer en vesentlige fysisk endring i forhold til formålet med vernet. Eksempel på tiltak kan være endring av driftsspenning eller linetykkelse. Oppgraderinger som innebærer bruk av større eller endrede master kan også omfattes dersom det ikke kommer i konflikt med verneverdiene.

- *Pkt. A4:* Forhold som skal avklares etter søknad: Under pkt. A1 slås fast at oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under pkt. A3 skal behandles etter søknad. Med dette siktes til tilfeller hvor oppgraderingen eller fornyelsen kan innebære en vesentlig fysisk endring i strid med verneformålet. Vurderingen av om oppgraderingen eller fornyelsen innebærer en vesentlig fysisk endring i forhold til formålet med vernet, vil være en konkret vurdering av tiltakets samfunnsmessige betydning satt opp mot hensynet til verneformålet i det enkelte tilfelle. Det antas at slike dispensasjoner under normale omstendigheter vil kunne gis. Hensikten med konkret søknad er også å etablere en kontakt i forkant mellom tiltakshaver og forvaltningsmyndigheten for verneområdet med sikte på å drøfte avbøtende tiltak slik at mulige negative konsekvenser for verneformålet som følge av anlegget i størst mulig grad reduseres og dermed synliggjøres allerede i søknaden. Hensikten er ikke å diskutere nedleggelse eller dramatiske omlegginger av det eksisterende anlegget, men derimot en mest mulig skånsom utforming og mindre justeringer av anlegget. Opprettholdelse av luftledning i det samme området skal normalt aksepteres. Ved vurderingen skal det legges vekt på tiltakshaverens plikter etter energiloven til å sørge for å holde anlegget i tilfredsstillende driftssikker stand, herunder sørge for vedlikehold og modernisering som sikrer en tilfredsstillende leveringskvalitet. Ved vurderingen skal det også legges vekt på plikten til ved planlegging, utførelse og drift av elektriske anlegg å sørge for at allmennheten påføres minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper i den grad det kan skje uten urimelige kostnader eller ulemper for konsesjonæren.
- *Pkt. B* slår fast at nye kraftledninger krever søknad. Det presiseres at vurderingen her kan være forskjellig fra situasjoner med oppgraderinger eller fornyelser av anlegg som ble etablert og idriftsatt før verneområdet ble opprettet. Hvis et planlagt

nytt anlegg ikke er i direkte konflikt med verneformålet, kan det gis tillatelse til et slikt tiltak.

#### Om sjøarealenes betydning for verneformålet og grunnlaget for avgrensning av verneområdene i sjø

I føringene som følger av Kystmeldinga og Stortingets behandling av den som nevnt over, er det lagt stor vekt på å avklare forholdet mellom verneinteressene og næringsinteressene i sjø.

For Verneplan for sjøfugl i Sør-Trøndelag er det derfor gjort en sammenfatning av sjøarealenes betydning for verneformålet og grunnlaget for de foreslåtte avgrensningene av verneområdene i sjø.

Nedenfor foretas en generell gjennomgang av de faglige begrunnelsene for å ta med sjøareal i verneområdene i Verneplan for sjøfugl i Sør-Trøndelag. Hvert av kriteriene er her beskrevet, og i kapitlet om merknader til de enkelte områdene er de aktuelle kriteriene gjengitt for hvert enkelt verneområde.

Direktoratet viser til at det er et nasjonalt mål å verne et representativt utvalg av norsk natur. Vernet er altså ikke kun rettet mot det sjeldne/truede, men også mot typisk norsk natur og skal bevare helhetlige økosystemer med naturlige arter og samspillet mellom dem. Innenfor disse rammene fokuserer Verneplan for sjøfugl i Sør-Trøndelag på å fange opp spesielt viktige økologiske enheter, med hovedfokus på lokaliteter som er viktige områder for fugl. I verneplanprosessen generelt (registreringer, verneformål osv.) er derfor verneverdier knyttet til sjøfugl vektlagt. Det må derfor forventes at det for ulike lokaliteter kan finnes også andre viktige naturverdier som ikke er søkt fanget opp i denne verneplanen.

### I. ARRONDERINGSMESSIGE FORHOLD

#### *Kriterium: Arrondering øygrupper*

De foreslåtte verneområdene består i noen tilfeller av enkeltøyer eller klart avgrensa mindre landareal, mens i andre tilfeller består områdene av en rekke øyer, holmer og skjær som hver for seg har større og mindre verneverdier. Det er tilstrebet å verne hele økologiske enheter, og samlet utgjør øyer, holmer og skjær med mellomliggende sjøområder et helhetlig økosystem med stort biologisk mangfold. Dette biologiske mangfoldet er direkte og indirekte avhengig av det marine miljø. For eksempel henter ulike arter av sjøfugl ulike typer næring i sjøen. Mellom øyene/øyområdene er det sjø, og av rent arronderingsmessige grunner er det naturlig og hensiktsmessig at sjøarealet mellom øyene inngår i verneområdet.

#### *Kriterium: Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål*

Det er nødvendig at avgrensningen er slik at man kan regulere aktiviteter og inngrep som kan virke negativt inn på verneformålet. Dette gjelder både landareal, soner med sjø rundt enkeltøyer og soner med sjø rundt og inne mellom øygrupper. Som eksempel på slike aktiviteter kan nevnes jakt, og som eksempel på inngrep kan nevnes etablering av oppdrettsanlegg.

### II. VERNEVERDIER KNYTTET TIL FUGL OG PATTEDYR

I forhold til dyre- og fuglelivet har de foreslåtte verneområdene følgende funksjoner:

- Hekkeområder for sjøfugl
- Vinterområder for sjøfugl
- Myteområder for sjøfugl

- Nærings- og oppholdssted for ærfugl i forbindelse med hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene

*Kriterium: Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking*

Alle sjøfuglartene hekker på landareal, øyer eller større og mindre holmer og skjær, eventuelt i tilknytning til ferskvannsareal inne på øyene/landarealene (for eksempel smålom). Før hekking, under ruging og ved oppfostring av unger har fuglene behov for god og stabil næringstilgang. Alle sjøfuglene henter i hovedsak denne næringen i havet, og det er viktig at denne næringen kan hentes så nær hekkelokaliteten som mulig. Dette er viktig både ut fra energimessige betraktninger og også i forhold til antipredatorberedskap (forsvar mot rovdyr). De sjøfuglartene hvor de voksne ikke aktivt mater ungene, tar med seg ungene ut på sjøen like etter klekking. Sjøarealene har da verdi både som næringskilde og som oppholdssted.

*Kriterium: Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers overvintring*

Flere av lokalitetene som inngår i verneplanen er viktige som overvintringsområder for ulike arter. I perioden september – mai er disse helt avhengige av det marine miljø. Det gjelder både for næringssøk, opphold/hvile og kurtise. Hvor fuglene oppholder seg avhenger av flere forhold; dybde, vær og vind, strøm, flo og fjære osv. Det er også viktig at fuglene har alternative områder under ulike værforhold og dersom de blir forstyrret. Det kan både være forstyrrelser av folk og av predatorer. Når man skal verne områder for å sikre overvintringsbestander av sjøfugl, vil dette måtte være sjøareal. Reine landareal har ingen økologisk funksjon i forhold til overvintring av sjøfugl.

*Kriterium: Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers myting.*

Ender og gress feller samtlige vingefjær samtidig, og i en periode er fuglene ikke flygedyktige. Disse fuglene oppsøker da uforstyrrede sjøområder med god næringstilgang hvor de kan gjennomføre mytinga (fjærfellinga). Når man skal opprette verneområder for å sikre at ender og gress skal kunne gjennomføre mytinga (fjærfellinga) uforstyrret, vil dette i hovedsak måtte være sjøareal. Reine landareal har begrenset økologisk funksjon i forhold til myting (fjærfelling).

*Kriterium: Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med ærfuglenes forberedelser til hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene.*

Ærfuglen oppholder seg ved eller på sjøen hele året. Det er kun i forbindelse med reirbygginga/ruginga at ærfuglen oppholder seg på land i lengre tid, og de kommer da svømmende inn mot land og går opp på land. Det er da viktig at fuglene har fri ferdsel inn til "ilandstigningsplassene". Etter klekking tar ærfuglhunnene ungene med seg på sjøen, og i oppveksten oppholder de seg i tangbeltet. De finner der både næring og skjul. Uforstyrrede sjøområder omkring hekkeområdene er en nødvendighet for at disse områdene fortsatt kan virke som produksjonsområder for ærfugl.

## Naturoppsyn

Statens naturoppsyns (SNO) rolle var ikke særlig tydeliggjort i høringsfasen, og innspillene ved både lokal og sentral høring har derfor i liten grad vektlagt oppsynsspørsmålet. Fylkesmannen har likevel signalisert at det er et stort oppsynsbehov i de foreslåtte verneområdene i ferdselsforbudsperioden.

Direktoratet viser til at SNO har det overordnede ansvar for statlig naturoppsyn i alle verneområder, og et særlig ansvar for nasjonale verneverdier og oppsynsoppgaver av nasjonal karakter. Det statlige naturoppsynet skal primært ha oppgaver som er beskrevet i

naturopsynsloven; å forebygge miljøkriminalitet, tilsyn og kontroll, veiledning og informasjon og å drive med praktiske oppgaver som skjøtsel, registreringer, dokumentasjon m.v.

Verneplanen for sjøfugl i Sør-Trøndelag vurderes sammen med eksisterende viktige verneområder i området ut fra tematisk karakter og geografisk omfang som et område med nasjonale verneverdier og oppsynsoppgaver av nasjonal karakter. Etter direktoratets vurdering tilsier verneverdiene i disse områdene samlet sett et stort oppsynsbehov spesielt i hekketiden/perioden med ferdselsforbud. Områder hvor det hekkes sårbare arter bør etter direktoratets vurdering vies god oppmerksomhet i den videre oppfølgingen. Det vurderes derfor som relevant å etablere en statlig tilstedeværelse i dette området gjennom SNO, hvor primæroppgavene vil være tilsyn, informasjon og holdningsskapende virksomhet og å holde oversikt over utviklingstendenser i bruken av området.

SNO har i dag kun én stilling på kysten av Sør-Trøndelag, og har noe aktivitet gjennom engasjement av deltidsoppsyn i Froan og gjennom samarbeid med lokalt politi. Det vil likevel ikke være realistisk å basere oppsynsbehovet i de nye områdene på den ene SNO-stillingen, selv om vedkommende vil kunne ivareta samordningen av dette oppsynet.

Direktoratet mener at det periodevis må være en økt statlig tilstedeværelse i de viktigste verneområdene knyttet til Verneplan for sjøfugl i Sør-Trøndelag. Ved å se flere oppsynsoppgaver i området under ett, kan det på sikt være aktuelt å etablere en ny SNO-stilling på Trøndelagskysten, blant annet sett i sammenheng med forslag om at SNO skal foreta en mer systematisk overvåking i Froan, jf. Miljøverndepartementets brev til direktoratet datert 30.09.2003 om gjennomføring av registreringer og overvåking i Froan landskapsvernområde i forbindelse med midlertidig dispensasjon fra vernereglene. I første omgang vil det likevel være mest naturlig at SNO får tilført ressurser til å engasjere deltidsoppsyn under ledelse av SNO lokalt på Fosen, for spesielt å ivareta behovet for oppsyn i perioden med ferdselsrestriksjoner. Dette vil sikre statlig naturopsyn i de viktigste områdene på kysten, og en best mulig samordnet utnyttelse av de totale oppsynsressursene.

## **Miljøverndepartementets merknader**

### Oppdrettsvirksomhet

Miljøverndepartementet viser til direktoratets vurdering, der det sies at direktoratet ikke finner *"å kunne tilrå at det tas inn en spesiell hjemmel for havbruk i forskriftene for de foreslåtte naturreservater"*. Videre sier direktoratet at: *"De samme vurderinger gjelder for fremtidig havbruk med nye arter og ny teknologi."*

Miljøverndepartementet vil etter samråd med Fiskeri- og kystdepartementet bemerke at dersom utviklingen på sikt viser at spesielle områder i verneplanen fremstår som spesielt viktige med hensyn til fremtidig havbruk, må dette vurderes som del av arbeidet med fremtidige evalueringer av verneområder, der kunnskapsgrunnlaget på det aktuelle tidspunkt legges til grunn. Dette er i tråd med håndteringen av spørsmålet i kystverneplanen for Nordland.

Miljøverndepartementet viser videre til direktoratets vurdering når det gjelder forholdet til havbruksvirksomhet i det foreslåtte Soløya naturreservat, der direktoratet sier: *"For Soløya er det svært begrensede sjøareal som inngår i det foreslåtte vernet, og det er bl.a. ut fra dette vurdert som uaktuelt å åpne for havbruksvirksomhet."*

Miljøverndepartementet vil presisere begrunnelsen for at det ikke åpnes for havbruk i Soløya eller noen av de andre reservatene i denne verneplanen. Det vises til avklaring med Fiskeri- og kystdepartementet om at i naturreservater skal havbruk i utgangspunktet ikke være tillatt, og at eventuelle søknader om havbruk i naturreservater følgelig må vurderes etter forskriftenes generelle dispensasjonsregler.

### Taretråling

Direktoratets forslag innebærer forbud mot taretråling i alle naturreservatene i verneplanen. For tre av reservatene (Måøyen, Melstein, Buholman) har det vært diskusjon mellom Direktoratet for naturforvaltning og Fiskeridirektoratet om dette.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets forslag for alle områder i verneplanen unntatt Buholman.

Departementet viser til at det foreligger en forskrift av 4. juli 2000 om tarehøsting i Sør-Trøndelag, fastsatt av fiskerimyndighetene, som gjelder fram til og med 30. september 2005. Forskriften gir adgang til å drive taretråling innenfor en stor del av det området som verneforslaget for Buholman omfatter. Dette bør ses i sammenheng med at foreliggende verneforslag for Buholman ennå ikke var utarbeidet da forskriften om tarehøsting ble fastsatt.

Fiskerimyndighetene arbeider med en revidering av regelverket om høsting av tare. Dette arbeidet omfatter også Sør-Trøndelag. Samtidig har Direktoratet for naturforvaltning, som en oppfølging av St.meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona* og etterfølgende arbeid i fylkesregionale arbeidsgrupper, gjennomgått verneforskriftene for alle eksisterende sjøfuglreservater på Vestlandet med hensyn på spørsmålet om taretråling. Som resultat av gjennomgangen har direktoratet foreslått endringer i en del av verneforskriftene. Endringer vedtas ved kongelig resolusjon. Miljøverndepartementet er innstilt på at direktoratet gjennomfører en tilsvarende gjennomgang for områder i Sør-Trøndelag som tidligere er vernet etter naturvernloven. Det legges opp til at gjennomgangen samordnes med fiskerimyndighetenes arbeid. Departementet er innstilt på at det foreslåtte naturreservatet ved Buholman omfattes av en slik gjennomgang.

I påvente av at en slik gjennomgang kan skje, går departementet inn for at det i verneforskriften for Buholman som legges fram nå, gjøres et generelt unntak for taretråling. Departementet gjør derfor en endring i verneforskriften § 4 i forhold til direktoratets forslag slik at vernebestemmelser i forskriften § 3 ikke er til hinder for *"høsting av tare med trål eller annen mekanisk redskap"*. Departementet presiserer at det med dette ikke er tatt stilling til om det skal være åpent for taretråling i Buholman naturreservat på mer varig basis da dette må vurderes helhetlig i den nevnte

gjennomgangen. Verneforskriften for Buholman vil bli gjennomgått i tråd med retningslinjene i St.meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona* kap. 8.3.1.2. Dagens taretrålingsforskrifter for Sør-Trøndelag vil bli videreført etter 30. september 2005 i påvente av resultatet av dette arbeidet.

#### Kystverkets anlegg – navigasjonsinfrastruktur

Når det gjelder behov for akutte tiltak knyttet til etablering av navigasjonsinfrastruktur, eksempelvis i forbindelse med skipsfartsulykker, legger departementet til grunn at slik infrastruktur må kunne etableres raskt. I slike tilfeller trengs ikke søknad til vernemyndighetene før tiltaket, men vernemyndighetene varsles raskest mulig om tiltaket. Det legges også til grunn at slikt akutt behov for tiltak i verneområdene vil inntreffe meget sjelden, og at slike tiltak blir utført med minst mulig negative konsekvenser for verneverdiene.

#### Naturoppsyn

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurdering om behovet for et samordnet og effektivt oppsyn i området. Arbeidet med å etablere et slikt oppsyn må skje innenfor de til enhver tid eksisterende budsjетtrammer.

#### Annet

Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets vurdering og anbefaling.

### **MERKNADER TIL DE ENKELTE OMRÅDENE**

**1. Soløya naturreservat** i Hemne kommune. Totalt ca. 89 daa, hvorav ca. 79 daa landareal

Fiskerisjefen i Trøndelag og Sør-Trøndelag Fiskeristyre ønsker ikke vern pga. konflikt i forhold til oppdrett. Sør-Trøndelag Fiskeoppdretterlag mener oppdrettsvirksomhet må tillates innenfor forbudssonen. Grunneier Martin Taftø er positiv til fredning om han får fortsette uhindret sommerbeite for sau og eventuelt geit, uhindret sette opp leskur og vaktbu, uhindret utføre jevnlig tilsyn med beitedyr, tradisjonelt fiske og "nistepakketurer" med den nærmeste familie. Fiskeridirektoratet Region Trøndelag er usikker på om et forbud mot tang-skjæring er tilsiktet. Hemne kommune og Naturvernforbundet gir sin tilslutning til vernet.

Fylkesmannens anbefaling: Fylkesmannen påpeker at vern ikke vil være til hinder for tradisjonelt beite og fiske for rettighetshaver. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppsetting av leskur om dette er pålagt gjennom annet lovverk. Øvrig ferdsel kan kun skje i samsvar med de spesifikke unntakene fra ferdselsforbudet nedfelt i vernebestemmelsene. Fylkesmannen anbefaler vern som naturreservat.

Direktoratets tilråding: Tradisjonell skjæring av tang i perioden 1. august til 31. mars vil bli tillatt. Direktoratet viser til fylkesmannens vurdering og til de generelle kommentarene i

kapitlet om direktoratets vurdering og anbefaling og anbefaler opprettelse av Soløya naturreservat i henhold til vedlagte forskrifter.

#### **SJØAREALENES BETYDNING:**

Verneverdier knyttet til sjøfugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning.

## **2. Vassholmen naturreservat i Frøya kommune. Totalt ca. 650 daa, hvorav ca. 124 daa er landareal**

Sør-Trøndelag Fiskeristyre krever området ut av planen pga. konflikter med storskarv. Grunneier Ole Ivar Strandheim er i den ordinære høringsrunden positiv til fredning av deler av lokaliteten. Han hevder at vernet vil føre til at det blir flere skarv og at dette igjen vil gå ut over kvaliteten på vinterbeitet for sau. Sør-Trøndelag fylkeskommune-Hovedutvalg for næring, samferdsel og kultur og Norges Fiskarlag ønsker ikke vern pga. konflikt mellom tradisjonelt fiske og storskarv/svartbak. Både Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) og NTNU Vitenskapsmuseet mener at det beste hadde vært et mer omfattende vern i tilknytning til Vassholmen som hadde inkludert hele eller større deler av Humlingsværet.

#### Fylkesmannens vurdering:

Ny, begrenset høring ble gjennomført vinteren 1995/96. Lokaliteten foreslås utvidet østover til å innbefatte Meskjæret og Rakholmen. Fylkesmannen anbefaler vern som naturreservat.

#### Direktoratets vurdering:

Ny, begrenset høring med forslag til arealutvidelse ble gjennomført vinteren 1995/96. Dette utvidelsesforslaget ble senere trukket tilbake fra fylkesmannen etter samtaler med direktoratet. En utvidelse som fylkesmannen anbefaler, vil måtte ut på fullstendig ny høring. Etter samråd med fylkesmannen er derfor forslaget om utvidelse trukket tilbake. Direktoratet presiserer at ved den foreslåtte avgrensingen er beite ikke en aktuell problemstilling. Faglig sett er direktoratet enig med NINA og NTNU Vitenskapsmuseet om at det hadde vært ønskelig med et vern av hele eller større deler av Humlingsværet. Et slikt forslag har ikke vært på høring, og det er derfor ikke aktuelt i denne omgang. Direktoratet merker seg motstand mot vern av områder for storskarv/svartbak som fiskespisende fugl. Direktoratet viser til fylkesmannens vurdering og til de generelle kommentarene i kapitlet om direktoratets vurdering og anbefaling og anbefaler opprettelse av Vassholmen naturreservat i henhold til vedlagte forskrifter.

#### **SJØAREALENES BETYDNING:**

Verneverdier knyttet til sjøfugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning.

**3. Bjugholmen naturreservat** i Bjugn kommune. Totalt ca. 80 daa, hvorav ca. 43 daa landareal

Bjugn kommune ønsker ikke vern. Forsvarets overkommando mener lokaliteten ut fra et operativt synspunkt vil ha innvirkning på Luftforsvarets tjeneste og derfor bør tas ut av verneplanen. Alternativt er det helt nødvendig å få dispensasjon fra vernebestemmelsene slik at Forsvaret kan foreta innflygninger/lavtflyging under 300 meter og ellers drive operativ flyging.

Fylkesmannens anbefaling:

Kommunen presenterer ikke argumenter for sitt syn. Fylkesmannen fastholder at begge de to delområdene på holmen bør prioriteres like høyt. Fylkesmannen anbefaler vern som naturreservat.

Direktoratets tilrådning:

Lokaliteten ligger meget nær Ørlandet flystasjon. For å unngå konflikt i forhold til inn- og utflyging til flystasjonen, trekkes forslaget om lavtflyging tilbake. Området vurderes likevel å ha tilstrekkelige verdier slik at det er ønskelig med vern etter naturvernloven.

Direktoratet anbefaler opprettelse av Bjugholmen som naturreservat i henhold til vedlagte forskrifter.

Direktoratet viser til fylkesmannens vurdering og til de generelle kommentarene i kapitlet om direktoratets vurdering og anbefaling og anbefaler opprettelse av Bjugholmen naturreservat i henhold til vedlagte forskrifter.

**SJØAREALENES BETYDNING:**

Verneverdier knyttet til sjøfugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning.

**4. Melstein naturreservat** i Bjugn kommune. Totalt ca. 6500 daa, hvorav ca. 1500 daa landareal

Sør-Trøndelag Fiskarlag, Norges Fiskarlag og Sør-Trøndelag fylkeskommune-Hovedutvalg for næring, samferdsel og kultur ønsker ikke vern pga. konflikt mellom tradisjonelt fiske og storskarv/svartbak. Fiskerisjefen i Trøndelag og Sør-Trøndelag Fiskeristyre ønsker ikke vern pga. at den er anmerket som fiskeplass og det er "*anmerket mulige konflikter med oppdrettslokaliteter*". Sør-Trøndelag Fiskeoppdretterlag bemerker at oppdrettsvirksomhet må tillates innenfor forbudssonen. Bjugn kommune går inn for fredning, men "*det må gjøres unntak fra ilandstigningsforbudet på de to hovedholmene, da det er den eneste havnen i et stort havområde*". Fiskeridirektoratet region Trøndelag ber om at det vurderes å åpne for

taretråling i perioder utenom ferdselsforbudstida, mens FMC Biopolymer og Taretrålfiskernes forening krever dette. Forsvarets bygningstjeneste Region Trøndelag viser til at Melstein delvis ligger innenfor skuddfeltet for Vågan standplass. De ber om at DN tar kontakt hvis dette vurderes som problematisk i forhold til vern.

#### Fylkesmannens anbefaling:

Melstein er en av de mest verneverdige lokalitetene i verneplanen. Ønsket fra kommunen om å unnta Store og Lille Melstein fra ferdselsforbudet kan ikke imøtekommes. Disse holmene ligger meget sentralt i det foreslåtte reservatet, og unntak fra ferdselsforbudet på disse holmene vil kunne gi uønskete effekter på fuglelivet i hekkeperioden. Etter lokal høring ønsker fylkesmannen en utvidelse ferdselsforbudssonen for deler av området. Bruk av lokaliteten som nødhavn dekkes av straffelovens § 47 og vil derfor ikke komme direkte til uttrykk i vernebestemmelsene. Verneverdiene i dette området er så store og sjøfugler benytter området året rundt både som hekke-, beite-, myte- og overvintringsområde, slik at fylkesmannen opprettholder sitt forslag om forbud mot oppdrett og taretråling. Fylkesmannen anbefaler vern som naturreservat med de foreslåtte restriksjoner.

#### Direktoratets tilråding:

Direktoratet er enig med fylkesmannen i at et utvidet forbud er ønskelig, men finner likevel ikke å kunne anbefale en slik innskjerpelse av forskriften. Ferdselsforbud til sjøs begrenses til en sone rundt hekkelokaliteter for storskarv. Etter samtaler med fylkesmannen og Forsvaret tilrår direktoratet at det gis et generelt unntak for bruk av skytefeltet, dog vil ferdselsforbudet til lands også gjelde for Forsvaret. Direktoratet legger til grunn at det kun er en liten del av det foreslåtte reservatet som kommer i direkte berøring med skytefeltet og at forvaltningsmyndigheten blir varslet før bruk av skytefeltet. Dette siste for å sikre en god dialog mellom Forsvaret og forvaltningsmyndighet. Direktoratet legger også til grunn at Forsvaret viser særlige hensyn til det rike fuglelivet, spesielt i hekketida. Direktoratet viser til de generelle kommentarene i kapitlet om direktoratets vurdering og anbefaling og anbefaler opprettelse av Melstein naturreservat i henhold til vedlagte forskrifter.

#### SJØAREALENES BETYDNING:

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering øygrupper
- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål

Verneverdier knyttet til sjøfugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking. Et av Trøndelags rikeste hekkeområde for sjøfugl
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers myting
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers overvintring
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med ærfuglenes forberedelser til hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning.

**5. Måøyen naturreservat** i Roan kommune. Totalt ca. 4300 daa, hvorav ca. 1500 daa landareal.

Fiskerisjefen i Trøndelag og Sør-Trøndelag Fiskeristyre ønsker ikke vern pga. konflikt i forhold til oppdrett. Lokaliteten er svært aktuell lokalitet for plassering av tre oppdrettsanlegg.

Oppdrettskonsulenten i Fosen bemerker at lokaliteter i østlig ytterkant av dette området bør tas i bruk til oppdrettsformål. Grunneier Einar Maaø varsler erstatningssak. Han hadde tenkt å selge i løpet av 1993, og mener området har et stort potensiale for turisme og utfart. Han har også satt ut skogsplanter som ingen får høste, og han får heller ikke leie ut huset. Grunneiere Trond Arve Aagesen og Linn Maaø tar i sin uttalelse opp en del praktiske forhold rundt sine rettigheter i området, men gir for så vidt ingen kommentar til selve høringsforslaget. Roan kommune Hovedutvalg for næring og miljø er enig i vernet, men ber om at det fremdeles gis rom for: 1) vinterjakt på kobbe, 2) restaurering av bygninger fra tidligere bosetning, 3) dykking i forbindelse med næringsutøvelse (skjellplukking o.l.) og 4) oppdrett der dette kan forenes med vernets formål. I forbindelse med den begrensede høringen våren 2003 gikk Roan kommune mot vern av Måøyen. Kommunen mener at vedtatte arealplan ivaretar de verneverdiene slik det går fram av verneplanforslaget. Kommunen mener videre at vern av Måøyen kan være til skade for fiske og oppdrett og dermed negativt for kommunen.

#### Fylkesmannens anbefaling:

Verneverdiene og områdets sårbarhet for forstyrrelser gjør at området blir prioritert høyt. Det vurderes også som verdifullt å ivareta noen områder med større areal. Vinterjakt på sel vil bli mulig i henhold til de justerte vernebestemmelsene fram til 15. april. Det vil også bli gjort unntak for restaurering av eksisterende bygninger og yrkesmessig høsting av skjell. Verneverdiene i dette området er så store og sjøfugler benytter området året rundt både som hekke-, beite-, myte- og overvintringsområde, slik at fylkesmannen opprettholder sitt forslag om forbud mot oppdrett og taretråling. Fylkesmannen anbefaler vern som naturreservat.

#### Direktoratets tilråding:

Ifølge forskriftene som gikk på sentral høring, er jakt på sel ikke tillatt, da dette ikke omfattes av viltloven. Dette er endret slik at jakt er tillatt i henhold til gjeldende lovverk i perioden 1. oktober til 31. mars. Direktoratet viser til at vernereglene ikke legger restriksjoner på fiske og at forholdet til oppdrett er avklart, jf. notatet fra fylkesmannen.

Direktoratet viser til fylkesmannens vurdering og til de generelle kommentarene i kapitlet om direktoratets vurdering og anbefaling og anbefaler opprettelse av Måøyen naturreservat i henhold til vedlagte forskrifter.

#### **SJØAREALENES BETYDNING:**

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering øygrupper
- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål

Verneverdier knyttet til sjøfugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers myting
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers overvintring
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med ærfuglenes forberedelser til hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning.

**6. Buholman naturreservat** i Osen kommune. Totalt 11 630 daa, hvorav ca. 320 daa landareal.

Osen kommune er positive til fredning så lenge det blir tatt hensyn til grunneiernes ønsker. Kommunen understreker også viktigheten av ikke å ødelegge mulighetene for næringsutvikling og videre bosetting. For å opprettholde grunnlaget for framtidig turisme, foreslås det at tida for ferdselsforbud bare skal gjelde fram til 30. juni. Kommunen foreslår også at det pekes ut holmer/øyer hvor det ikke forekommer hekking av sjøfugl, og hvor det derfor kan være lov å gå i land i ferdselsforbudstida.

Sæter grunneierlag går i den opprinnelige høringsuttalelsen inn for fredning, men ønsker selv å benytte holmene som før under laksenotfiske om sommeren. Under den utvidede høringen i 2003 fraråder grunneierne etablering av naturreservat i Buholman, med det forslag til forskrifter som foreligger. Områdets mulige potensial som attåtning for eksisterende bruk vil bli beskåret. De anbefaler likevel at "de holmene der fugl hekker, blir fredet ved lov".

Fiskeridirektoratet region Trøndelag viser i sin uttalelse av 9. mai 2003 til arbeidsgruppen for forvaltning av tare og denne gruppens anbefaling om å forby taretråling i de foreslåtte sjøfuglreservatene. Det bemerkes at Buholman på tidspunktet for arbeidsgruppens arbeid var mye mindre i sin foreslåtte avgrensning enn det forslaget som foreligger i 2003.

FMC Biopolymer vurderer forslaget til utvidelse av Buholman naturreservat som helt uakseptabelt, og sammen med Taretrålfiskernes forening krever de at det skal kunne foregå taretråling i Buholman i henhold til fastlagte felt i tida uten ferdselsforbud.

Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag stiller seg positive til verneforslaget.

#### Fylkesmannens anbefaling:

Ny, begrenset høring med forslag til arealutvidelse ble gjennomført vinteren 1995/96. Dette utvidelsesforslaget ble senere trukket tilbake fra fylkesmannen etter samtaler med direktoratet. På bakgrunn av de data som foreligger vil fylkesmannen anbefale at det arbeides videre med å etablere Buholman naturreservat som en viktig del av sjøfuglplanen for Sør-Trøndelag etter det forslaget som var på høring våren 2003. For å komme grunneiere og kommunen i møte, anbefaler fylkesmannen å innføre ferdselsforbud kun på de viktigste hekkelokalitetene begrenset til følgende holmer/øyer: Kvitholmen, Sandholmene, Persholmen og Buholmen. Verneverdiene i hele området er så store og sjøfugler benytter området året rundt både som hekke-, beite-, myte- og

overvintringsområde, slik at fylkesmannen opprettholder sitt forslag om forbud mot oppdrett og taretråling. Fylkesmannen anbefaler vern som naturreservat.

Direktoratets tilråding:

Direktoratet viser til fylkesmannens vurdering og til de generelle kommentarene i kapitlet om direktoratets vurdering og anbefaling og anbefaler opprettelse av Buholman naturreservat i henhold til vedlagte forskrifter.

**SJØAREALENES BETYDNING:**

Arronderingsmessige forhold:

- Arrondering øygrupper
- Arrondering for å sikre ivaretagelse av verneformål

Verneverdier knyttet til sjøfugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers myting
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers overvintring
- Næringskilde og oppholdssted i forbindelse med ærfuglenes forberedelser til hekking og oppvekststed (skjul og næring) til ungene

Miljøverndepartementet viser til departementets kommentarer til temaet taretråling i kapitlet om generelle merknader og slutter seg for øvrig til direktoratets tilrådning.

**7. Svesøya naturreservat** i Osen kommune. Totalt ca. 160 daa.

Grunneierne er i utgangspunktet positive til fredning, men er betenkt over de restriksjoner som pkt. IV.4 i fredningsbestemmelsene innebærer. De ønsker fortsatt å kunne 1) ta ut torv, 2) høste molter, 3) utnytte beiteressursene, 4) benytte øya som landfeste for oppdrettsanlegg og 5) gå i land i hekketida for "*vanlig tilsyn*". I tilleggshøringen våren 2003 frarår grunneierne at området får status som naturreservat med de forskrifter som har vært på høring, men kan gjerne tenke seg "en mer moderat og egnet form for fredning". Osen kommune er i utgangspunktet positiv til verneplanen for sjøfugl, og har ingen spesifikke kommentarer til lokaliteten Svesøya.

Fylkesmannens anbefaling:

Vernebestemmelsene gjør betingete unntak for uttak av torv, høsting av bær og tradisjonelt beite. Videre er grunneiere unntatt det generelle ferdselsforbudet i hekkeperioden. Fylkesmannen anbefaler vern som naturreservat.

Direktoratets tilråding:

Direktoratet viser til fylkesmannens vurdering og til de generelle kommentarene i kapitlet om direktoratets vurdering og anbefaling og anbefaler opprettelse av Svesøya naturreservat i henhold til vedlagte forskrifter.

#### SJØAREALENES BETYDNING:

Verneverdier knyttet til sjøfugl og pattedyr:

- Næringskilde i forbindelse med sjø- og våtmarksfuglers hekking

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning.

Miljøverndepartementet

tilrår

Forskrifter om Verneplan for sjøfugl i Sør-Trøndelag fastsettes i samsvar med vedlagte forslag (vedlegg 1-7).